

ĮVEIKIANT ALERGIJĄ IR ASTMĄ EUROPOJE: PROBLEMOS IR PERSPEKTYVA

Europa vienijasi kovoti su alergija

2008 lapkričio 17 d. Europos komisija Briuselyje organizavo seminarą-pasitarimą „Įveikiant alergiją ir astmą Europoje: problemos ir perspektyva“, į kurį sukviėtė Europos mokslininkus ekspertus, dirbančius alergologijos srityje, – atvyko 11 ekspertų iš Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos, Olandijos, Belgijos, Čekijos. Į pasitarimą buvo pakviesta ir ekspertė iš Lietuvos – Kauno medicinos universiteto docentė Brigita Šitkauskienė.

Kadangi Europos FP7 programa jau paskelbta, Europos komisijos Sveikatos direktoratas siekia apibrėžti prioritetines kryptis, kurios turėtų būti įtrauktos į naujas mokslines programas. Viena iš tokių sričių – alergologija. Statistikos duomenimis, Europoje daugiau kaip 100 milijonų gyventojų serga alerginėmis ligomis, 25 proc. jų yra vaikai. Sergamumas šiomis ligomis pasaulyje sparčiai didėja. Alerginės ligos užima penktą vietą tarp visų amžiaus grupių lėtinių ligų ir yra trečia dažniausia vaikų iki 18 metų lėtinė liga. Jei sergamumas alerginėmis ligomis didės tokia pat sparta kaip iki šiol, numatyta, jog 2015 m. alergine liga sirgs kas antras pasaulio gyventojas, todėl alergija dažnai vadinama XXI amžiaus epidemija. Alerginės ligos ženkliai pablogina paciento gyvenimo kokybę, o kartais gali sukelti net mirtį. Alerginės ligos vis labiau vargina jaunesnius asmenis, todėl nukenčia žinių pasisavinimas studijuojant, darbo našumas, mažėja gebėjimas susikaupti, didėja nedarbo dienų skaičius ir pan. Didėjanti alergijos „našta“ visuomenei tampa vis svarbesnė finansiniu ir sveikatos apsaugos organizavimo požiūriu.

Savo pranešime doc. B. Šitkauskienė apžvelgė alergijos situaciją Lietuvoje ir Europoje, galimas sergamumo didėjimo priežastis, vykdomus mokslinius projektus ir pateikė veiklos kryptis, galinčias padėti pasiekti užsibrėžtą tikslą, – sumažinti/įveikti alergijos epidemiją.

Statistikos duomenimis, Lietuvoje sergamumas alerginėmis ligomis dar kol kas mažesnis nei kitose Europos šalyse, tačiau sparčiai didėja. Pirmieji tyrimų SPACE (angl. *Study on Preventions of Alergy in Children in Europe*) ir ISAAC (angl. *International Study of Asthma and Allergies in Childhood*), kuriuose aktyviai dalyvavo ir KMU doc. J. Bojarsko, doc. J. Kudzytės vadovaujama tyrėjų grupė, rezultatai rodo, kad 20–30 proc. Lietuvos vaikų yra alergiški dulkių erkėms, o 17 proc. serga atopiniu dermatitu. Nuo alerginio rinito kenčia maždaug 3–8 proc. Lietuvos žmonių, šia liga sergančiųjų Europoje skaičiai yra didesni. Nustatyta, kad astma serga maždaug 4–6 proc. lietuvių. Pastebėta, kad kuo stipresnė šalies ekonomika, tuo daugiau gyventojų kenčia nuo alergijos. Sergamumą alerginėmis

DR. MANUEL HALLEN (EUROPOS KOMISIJOS MEDICINOS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS GRUPĖS VADOVAS), DOC. BRIGITA ŠITKAUSKIENĖ (KAUNO MEDICINOS UNIVERSITETAS), DR. ELIZABETH MILLS (MAISTO MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTAS, JK), DR. PHILIPPE EIGENMANN (ŽENEVOS UNIVERSITETO VAIKŲ LIGONINĖ)

ligomis pirmiausia sąlygoja genetinių ir aplinkos veiksnių sąveika. Daugėja mokslinių duomenų, kad vakarietiškeji gyvenimo būdas, didėjanti urbanizacija, ekspozicija „naujiems“ alergenams (kombinuotas ir genetiškai modifikuotas maistas, agresyviai veikiantys odą cheminiai junginiai ir pan.) didina riziką sirgti alergija.

GA2LEN (angl. *Global Allergy and Asthma European Network*) yra EU FP6 fondo remiamas projektas, kurio tikslas – suvienyti mokslininkų pajėgas, plėsti aktualius alergijos mokslinius tyrimus ir kelti jų kokybę; įdiegti mokslo laimėjimus į klinikinę praktiką, harmonizuoti klinikinės priežiūros standartus; integruotai mokyti specialistus ir šviesti visuomenę apie alergines ligas; siekti mažinti sergamumą astma ir alerginėmis ligomis. Nuo 2006 m. Kauno medicinos universitetas ir Vilniaus universitetas yra GA2LEN bendradarbiavimo centrai. Tik vieninga ir partnerinė Europos institucijų, dirbančių alergijos ir astmos srityje, veikla gali padėti pasiekti bendrą tikslą – sumažinti alergijos naštą Europoje.

Parengė Eglė Žemaitienė